

Katseteks

Juhiseid.

Noorte Kotkaste Võru Maleva staap.

Nr. 3/4 — 10. 3. 38.

S 3803:7

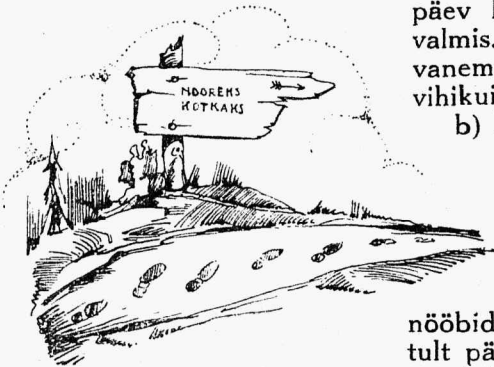
5/22718

Haukapoja ja Noorhauka oskusi.

1. Noorhauka II seadus:

Noorhaugas on korralik ja viisakas.

Üksikuid näiteid sellest, mida loetakse korralikuseks. Kõik muu enesel otsida ja otsustada. Seegi selgub, mis on vastand kõigele sellele: korralus ja lohakas:

a) Noorhaugas teeb koolitöö iga-päev hoolega ja puhtasti omal jõul valmis. Millest aru ei saa, seda küsib vanemait või õpetajalt. Ei unusta koju vihikuid, raamatuid ega sullepääd.

b) Noorhaugas ei jää hiljaks ega puudu põhjuseda koolist ja koonduselt.

d) Hoiab oma riided ja saapad puhtad ja terved. Kan-nab neid korralikult, tal ei ole kunagi müts viltu pääs, nõöbid lahti ja ripakili, rihm korra-tult pääl, sukad maha vajunud jne.

e) Ei jäta laokile oma asju: kooli-töö järele raamatuid, vihikuid, sullepääd; magama minnes rõivaid, saapaid, sukki jne., vaid paneb need enese teadu järgi korrapäraselt, et oleks vajaduse korral käepärast ega pruugiks otsida voodi ja kapiäluseid mööda ega emalt küsida.

f) Teab, et igal asjal on oma koht; võtnud mingi asja tarvita-miseks või vaatamiseks, asetab selle jälle endisele kohale, ei jäta aga laokile vedelema. Hoiab samuti oma asjad nagu raamatud, tööriistad jne. kindla korra järgi säetult riulil, laual või mujal, kunagi mitte segipaisatult.

k) Säeb endisesse korda jälle koosoleku toa pärast pesa- või perekooolekut, ei jookse aga enne teisi minema.

Viisakus on seotud tihedalt korralikkusega, nad käivad üksteist toetades ja täiendades inimesega kaasas. Kus on üks, sääl teine, kus pole üht, sääl pole teistki.

a) Tänaval või teel ei käi noorhaugas kisades ega vilistades, karjudes, hõisates, ei ka pildudes, vaid vaikselt, kindla sihiga tõttab edasi. Sihitu lonkimine ega vedelemine pole sündsad.

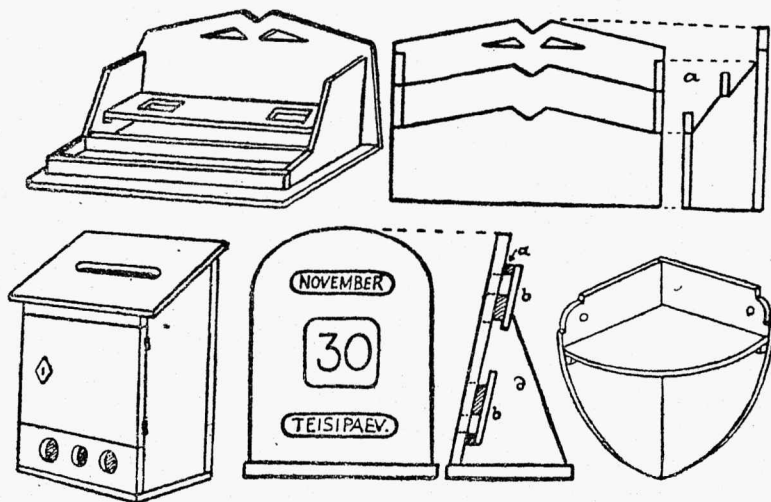
b) Vastutulijaile annab noorhaugas alati teed, tõmbudes aegsasti paremale poole ning möödudes siis.

d) Noorhaugas on tagasihoidlik seltskonnas, ei kipu kunagi vanemate inimeste jutule vahele rääkima kui talt pole küsitud. Küsimusile vastab selgesti ja lühidalt.

Kõigi nende näpunäidete järgi leiad ise palju uut, millega täiendada oma korralikkuse ja viisakuse tagavara ja olekut.

2. Teha asi puust, vineerist, papist või metallist (asi ise või mudel).

Valmistatav asi ei pruugi olla eriti suur ega milgi tingimusel üle jõu käiv. Küll aga asi peab olema tehtud korralikult ja ilusa, puhta töö mulje jätma. Olgu ka otstarbekohane, praktiliselt kasutatav (kui ta mitte mõne suurema asja mudel pole). Mitte aga tuua mõnd koolis valmistatud eset, vaid noorhauka tööna tuleb see eraldi valmistada.

Vineerist valmistatud asjad: tindipoti alus, kirjade ja paberite kast kirjutuslauale, kirjakast uksele, kalender, nurgariiulike.

Materjaliks ja abinõudeks võib kasutada, kartongi, pappi, korki, puupulgakesi, peenikest või jämedamat traati, naelakesi ja soovitav ka jõukohaselt vineeri, plekki ja eriti keppe tarvitada — kepptööde valmistamiseks. Kepikestest (koorimata puust) saab väga otstarbe-

kohaseid laagritarbeid valmistada. Samuti praktiliselt kasutatavaid asju võib valmistada vineerist. Neid küll rohkem koduseks otstarbeks.

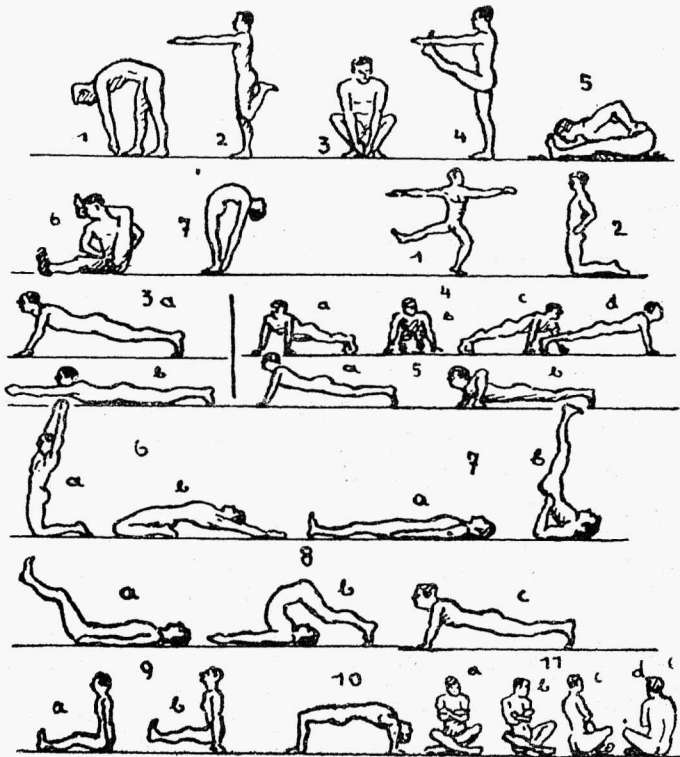
3. Võimlemise harjutusi.

Haukapoeg peab oskama kaks erinevat, ja noorhaugas viis erinevat võimlemisharjutust.

Iga poiss, olgu ta kui tahes väike ja nigel, võib muutuda tugevaks ja terveks meheks, kui ta tahab võtta vaevaks igapäev teha mõned võimlemisharjutused. Need raiskavad tal vaid umbes 10 minutit aega ega vaja mingisuguseid võimlemisriistu.

Võimlemisharjutusi tuleks teha igal hommikul kohe pärast tõusmist ja igal õhtul enne magama minekut. Kõige parem on neid teha alasti ja väljas või avatud akna juures. Talvel siiski ettevaatust!

Võimlemisharjutused.

Liikuvusharjutused.

1. Kükitamisasend, toetades käega tihedalt jalge ette maha: põlvepainutus.
2. Seisend jalul: teise jala kannaga istmiku puudutamine.
3. Tallaseisand: sügav kükitamine kändu tõstmata.

Harjutustest ammutatav kasu muutub harilikult suuremaks, kui teie iga liigutuse juures mõtlete harjutuse otstarbele ning kui panete erilisel rõhku õhu sissehingamisele läbi nina ja väljahingamisele läbi suu, kuna hingamine läbi nina takistab pääseda kopsu ja verre iga-sugu väikestel mürgistel idudel, mis alati kihavad õhus, eriti aga rohkesti tubades, kuhu ei pääse värsket õhku. Sarnased toad on väga ebaterved. Sellepärast avage igapäev aknad ka siis, kui väljas on väga külm, ning eriti nende ülemine osa, et asendada halb õhk puhtaga.

Võimlemise harjutusi valides või koostades tuleb silmas pidada, et iga harjutus rakendaks tegevusse isesugused kehaliikmed või -osad. Üks oleks valitud eriti käte ja õlgade harjutuseks, teine kaela-, kolmas rinna- ja külje-, neljas keha- (selja-, kõhu-), viies jalgade ja puusa-harjutus; pääle nende ei tohi unustada veel hingamisharjutusi — kopsu arendamiseks. Võib valida ka sääraseid harjutusi, kus on rakendatud korraga mitmesugused liikmed. Mitte aga harjutusi, mis pingutavad kõik üht ja sama liiget liiasti, kuid teised leiavad sääljures hoopis vähem tegevust.

Pesakotka oskusi.

1. Vabadussõda.

Pesakotkas teab tähtsamad sündmused Vabadussõjast nagu lähem lahingupaik, joon, milleni tungis punane laine, üldine surnute ja haavatute arv jne.

1914. a. puhkes suur maailmasõda. See oli hirmus ja verine. Ta kurnas rahvast. Rahva hulgas algas nurin valitsuse vastu ja 1917. a. algas mäss ehk revolutsioon. Vene keiser tapeti ja võimule said kommunistid ehk enamlased. Samal ajal aga lähenesid Riia poolt saksa väed. Seda segaduste aega kasutasid eestimeelsed mehed

4. Seisend ühel jalal: ühe jala sirgu ettepoole tõstmine kuni reie osa puudutab rinda.
5. Sirgistand: keha ettepoole painutamine kuni pää puudutab jalgu.
6. Istand: jala kukla taha painutamine.
7. Lõppseisand: kanna haarang tagant poolt.

Jõu harjutused.

1. Põlve nõtkumine teist jalga sirgu hoides.
2. Keha kumardamine põlvitamiseni puusi painutama.
3. Lamav toetus: hüpped paigal käsi lahutades ja käsi plaksutades.
4. Lamav toetudes: toetades pöörlemisi.
5. Lamav toetus: ühe käe nõtkudes teise käe sirguajamine.
6. Põlveseisend: keha painutamine taha poole, kuni pää puudutab maad.
7. Seljaseisend: alumise keha tõstmine kuni kukla seisundini.
8. Seljaseisend: pöörlemine pää-silla kaudu kõhu seisundini.
9. Istand: keha tõstmine käte abil hõljumiseni õhus.
10. Seljaseisend: keha tõstmine jalgadel ja tagurpidi ulatatud kätel püsiva sillani.
11. Türgiistand: tõusmine rinnal põimitud kätega.

võitlused Narva ja Petseri rindel, kuid Eestisse vaenlane enam ei pääse.

Vahepeal hiilib Lätimaa kaudu meie seljataha kahtlaste kavatsustega sakslaste ja mõisnikkude sõjavägi — Landeswehr. Need on meie põlised vaenlased. Vihaga tormavad eesti poisid Landeswehri kallale ja purustavad selle mõne nädalaga.

Venelased näevad ära, et edasipääsemine võimata, ja algavad rahuläbirääkimised. 2. veebruaril, 1920. aastal sõlmitaksegi Tartus rahuleping. Venelased maksid eestlastele 15 miljonit kuldrubla tehtud kahjude tasuks.

Vabadussõjas oli ohvraid 1) lahinguis langenuid ja haavadesse surnud 2062 meest, 2) haigusisse surnud 1388 meest ja haavata saanud 10105 meest.

„Nende mure muljutused,
nende piina pigistused
kostku meile kustumata!“

2. Juhtide nimed ja aadressid.

Pesakotkas teab peavanema, oma maleva ja malevkonna vanema ning oma staabi liikmete nimed ja peab ette näitama nende aadressid. Märgi omale need algjärgnevasse tabelisse.

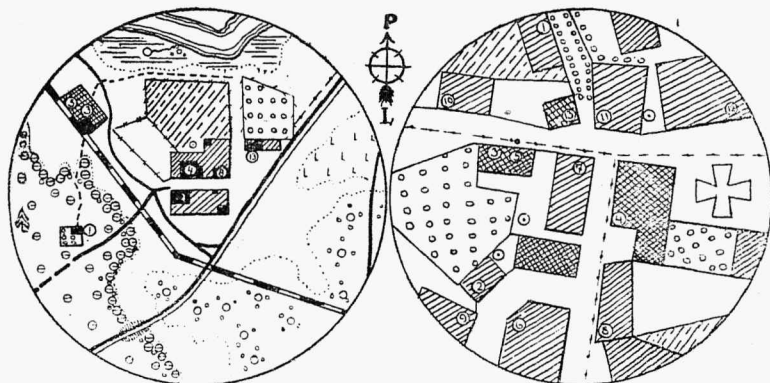
Amet	Nimi, eesnimi	Aadress (elukoht)	Märkusi
Peavanem . . .	.....	.....	.....
Peastaabi Ülem .	.....	.....	.....
Maleva Vanem .	.....	.....	.....
Maleva Päälik .	.....	.....	.....
Malevk. Vanem .	.....	.....	.....
Malevk. Päälik .	.....	.....	.....
Vanakotkas . . .	.....	.....	.....
Kotkas	.....	.....	.....
Kotka abi . . .	.....	.....	.....
Lippur	.....	.....	.....
Signalist	.....	.....	.....

Kotkapoja oskusi.

Elukoha ümbruse plaan.

Kotkapoeg peab oskama oma elukoha ümbruse plaani — maal poole kilomeetrilise ja linnas 200 meetrilise raadiusega, märkides sinna selles piiris olevad pesakotka katse 9-das nõudes loendatud kohad.

Oma elukoht jääb plaani keskele, ühtlasi kõigi kauguste arvestamise lähtekohaks. Siis määra kindlaks põhja suund (nool plaani nurgale vasakule üles) ja seda arvestades joonesta plaan. Esemete ja maastiku märkimiseks kasuta kaardi tingmärke (järgmises brošüüris) Linnas plaani valmistamisel võta joonestamiseks eeskuju mõnelt linna plaanilt. Ümbruse plaan peab olema niivõrd täpne, et selle järgi võõras leiaks igasugused jalgrajad ja kõrvalised läbipääsu

Maal.

Linnas.

Elukoha ümbruse plaan. (Joonis vähendatud 2 korda.)

Ringis märgitud numbritega: 1) Kaitseliidu üksuse päalik, 2) Arst, 3) Postkontor, 4) Valla- linna- või alevivalitsus, 5) Telegraaf, 6) Loomakaitseühing, 7) Apteek, 8) Politsei, 9) Haigemaja, 10) Naiskodukaitse esinaine, 11) Esimese abi punkt, 12) Tulekahju teatamise koht, 13) Tuletõrje komando.

võimalused õuede ja väravate kaudu jne. Erilist märkimisviisi tarvitades, mitte tuntud märke kasutades, tuleb plaani alumisele vasakule nurgale teha märkide seletus.

Lühendatud mõõdus ei või olla raadius alla 10 sm s. o. plaani mõõt olgu maal vähemalt 1:5000 ja linnas 1:2000.

Alga plaani joonestamise harjutusi antud plaani joonestamisega õiges suuruses (s. t. poole võrra suuremana). Selle järele katsu oma elukoha ümbrust plaanistada.

2. Sõlmed.

Kotkapoeg oskab kõita 8 sõlme, iga sõlme peale tarvitades mitte üle 30 sekundi (4 neist pimedas ehk seljataga).

Seasõra, kalamehe sõlme, liugleva aasa ja surmasõlme köitmist vaata lhk. 8 ja 9.

1. Kõie jätkusõlm. Kasutatakse eriti jämedate köite otste sidumiseks.

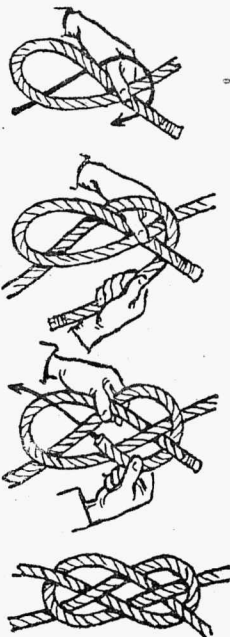
2. Kahekordne silmus. Jookseb kokku ainult teatava määrani ning annab ümber köidetava asja vabalt keerata.

3. Jätkusõlm. Tarvitatakse kahe erijämedu jätkamiseks.

4. Jõhvisõlm. Järelandmatu sõlm ka siis, kui nõör on täiesti märg, eriti tähtis kalaasjanduses.

5. Kärpimissilmus. Töö juures tekib sageli vajadus lühendada nõõri või köit ilma katki lõikamata, mida on hõlbus teostada kärpimissilmuse sidumisega. Eriti tähtis telgi pingutusnõõride lühendamisel.

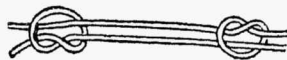
Köie jätkusõlme köitmine.

1. Köie jätkusõlm.

3. Jätkusõlm.

4. Jõhvisõlm.

5. Kärpimissilmus.

2. Kahekordne silmus.

(Järgneb)